

תיאור הקורסים לשנה"ל תשס"ד
לפי סדר המספרים
לימודי תעודה בשימור המורשת הבנוייה

08821301

תכנון פרוגרמתי באתרים הסטורים לשימור.

מטרת השעור:

בשנים האחרונות מנסות רשויות תכנון, ברמה הלאומית, האזורית והמקומית להתמודד עם המפגש בין הצורך לפתח ולחדש מרקמים קיימים לבין הדרישה לשמר נכסי מורשה. קורס זה מבקש להציג את הקשר בין שימור, תכנון ופיתוח. במלים אחרות, להציג את השימור לא במשמעותו הקפואה אלא להתבונן בו כ**מנוף לפיתוח**, כחלק ממרחב דינמי-משתנה, הן במגזר העירוני והן במגזר הכפרי. משום כך יורחב בו הדיון במרקמים ובמאפייניהם (מרכז עירוני ישן ופריפריה עירונית; צורות יישוב, ערכיהם ונכסיהם; עיר נמל ועיר תעשיה), ביחס האוכלוסיות השונות לשימור ולאפשרויות לשלבו בהתחדשות יישובית, בשימור כ"ערך מוסף" (added value) ל"מקום" ולערכיו, בתהליך קבלת ההחלטות ובבחירת התפקודים השונים. כמו כן יוצגו בקורס תכניות פיתוח לצורכי הערכה וביקורת.

08821302

סטודיו 1

מטרות השעור:

בחנית אפשרויות מיחזור מבנה המיועד לשימור במרקם עירוני מגובש. התנסות בתכנון מבנה בעל ערכים ארכיטקטוניים ואחרים, הכולל שינויים אפשריים בתפקודו ובצורתו. הבנת צרכי הפיתוח מול דרישות השימור. התכנון יכולול ניתוח ותיעוד סגנון הבניה וסביבת המבנה, רקע היסטורי, תהליכי בליה ועוד, קביעת עקרונות שימור, תכנון מפורט של המבנה ותחזוקתו. העבודה תיערך בקבוצות של 3-5 סטודנטים ותכלול בין היתר גם הגשת מסמכים בכתב ובשרטוט ו/או במדיה מגנטית אחרת וכן הצגת הפרויקט במספר מפגשים לאורך הסימסטר. חלה חובת נוכחות בשיעור.

08822401

שימור טבע ונוף

מטרת השעור:

הכשרת התלמידים להבנה והתמודדות עם שימור הנוף לאור מגמות הפיתוח המואץ בא"י. הקורס ישלב בין הרצאות וסיורים לימודיים לאתרי טבע ונוף שונים.

08821201

מחקר ותיעוד מבנים

מטרות השיעור:

הקורס יקנה מושגי יסוד בתיעוד שימורי, הבנת התפקיד המרכזי של התיעוד בתהליך השימור, הכרת מרכיבי עבודת התיעוד ושלבי התהליך כולל לימוד של שיטות מחקר היסטורי, מדידה ובדיקות חומרים. לדיון במשמעות האתר ינתן דגש מיוחד החל בזיהוי הערכים ההיסטוריים, האמנותיים, האדריכליים, הטכנולוגיים והסימבוליים, דרך הניתוח והאינטרפטציה שלהם ובחירת אופני הטיפול. מקרי מבחן ישקפו את מגוון אתרי המורשת: אלמנט, מבנה בודד, קבוצת מבנים, מרקמים עירוניים ואתרים בשטח פתוח.

הקורס יגלה היבטים תיאורטיים ופרקטיים של התיעוד בליווי דוגמאות וביצוע עבודת שטח מעשית ברמה בסיסית. השיעורים יתקיימו בכיתה ובאתרים ויעסקו בלימוד התיעוד תוך שימוש במקורות שונים, ארכיוניים ומהשטח, לאיסוף הנתונים, ניתוחם והערכתם.

08821102

מבוא לארכיאולוגיה במזרח התיכון

מבוא כללי לתולדות התקופות הקדומות בארץ-ישראל. הקורס יציג שחזור של המבנה החברתי, הכלכלי והפוליטי של החברות הקדומות שהתקיימו בארץ-ישראל החל מתקופת האבן ועד לתקופה ההלניסטית. הקורס גם יחשוף בפני התלמידים את מקצוע הארכיאולוגיה: מטרותיו, האמצעים בהם הוא משתמש, דרך הסקת המסקנות ותולדות המחקר.

הקורס נועד להעניק לתלמידים בדרך חווייתית את מקצוע הארכיאולוגיה באופן כללי (מטרותיו, האמצעים בהם הוא משתמש, דרך הסקת המסקנות ותולדות המחקר), את רצף התקופות הארכיאולוגיות של ארץ-ישראל, ואת המאפיינים העיקריים המייחדים כל אחת מהתקופות.

08821103

מבוא לתולדות האמנות והאדריכלות בארץ ישראל

מטרות השיעור:

הפגשת התלמידים עם שאלות היסוד בחקר תולדות האדריכלות האזורית, וזאת מתוך עמדה המגדירה את העשייה האדריכלית כסמן תרבותי רב היבטים, וכביטוי לזהות מורכבת; לימוד הבניה בארץ ישראל על מרכיביה הייחודיים בין המאה ה-2 למאה ה-17, וניתוח מרכיביה המשתנים: המקומיים, המיובאים וה"מתאזרחים".

08821401

ערכי הברה ותרבות בשימור ושיקום

מטרות השיעור:

הקניית ידע ומידע לסטודנטים בהקשרים האידיולוגיים, החברתיים והתרבותיים של שימור, שיקום וטיפוח מבנים, אתרים ומקומות היסטוריים או בעלי ערכים מיוחדים. השיעור יעסוק בתיאור ופיתוח גישות החברתיות, התרבותיות והאידיולוגיות השונות באדריכלות ובגיאוגרפיה המניעים פרטיים, קהילתיות וקבוצות אינטרס ליזום שיקום ושימור מבנים ואתרים. כמו כן הקורס ינסה להתמודד עם הנרטיבים, האסכולות והזרמים אשר התגבשו ופותחו על ידי הוגי דעות, מתכננים בנושא השימור והשיקום. במקביל ללימוד התיאורתי יהיו סיורים בשטח (למקומות, מבנים יישובים באזור ת"א) בכדי להסביר את השונות בתהליכי שימור מבנים ואתרים ביישובים היהודים והערביים.